

Một số biện pháp nâng cao chất lượng giảng dạy môn Giáo dục thể chất cho sinh viên K69 Trường Đại học Mở - Địa Chất

Lê Việt Tuấn*

*ThS. Trường Đại học Mở - Địa chất

Received: 22/11/2024; Accepted: 2/12/2024; Published: 16/12/2024

Abstract: Physical Education is an indispensable subject in the comprehensive education of students. This article presents some measures to improve the quality of teaching Physical Education for students of K69 at the University of Mining and Geology.

Keywords: Measures, teaching quality, physical education

1. Đặt vấn đề:

Giáo dục thể chất (GDTC) là một bộ phận không thể thiếu trong việc đào tạo con người phát triển toàn diện. Đây là hình thức giáo dục nhằm nâng cao sức khỏe cho sinh viên (SV). GDTC là môn học chính khóa thuộc chương trình giáo dục nhằm cung cấp kiến thức, kỹ năng vận động cơ bản cho người học thông qua các bài tập và trò chơi vận động, góp phần thực hiện mục tiêu giáo dục toàn diện cho SV. Tác dụng của giáo dục thể chất và các hình thức sử dụng thể dục thể thao (TDTT) có chủ đích áp dụng trong các trường học là toàn diện, là phương tiện để hợp lý hóa chế độ hoạt động, nghỉ ngơi tích cực, giữ gìn và nâng cao năng lực hoạt động, học tập của học sinh, SV trong suốt thời kỳ học tập trong nhà trường, cũng như đảm bảo chuẩn bị thể lực chung và chuẩn bị thể lực chuyên môn phù hợp với những điều kiện của nghề nghiệp trong tương lai. Tuy nhiên trong thực tế từ trước tới nay môn học GDTC ở các cấp vẫn không ít nhà trường coi là môn học phụ. Chính vì vậy, sự quan tâm và đầu tư của không ít trường đối với môn học này chưa thật đầy đủ, cơ sở vật chất trang thiết bị phục vụ giảng dạy, tập luyện vẫn còn nhiều thiếu thốn, sự quan tâm của các cấp lãnh đạo chưa thật đúng mức. Để giải quyết được các vấn đề này hiện nay GDTC trong trường Đại học Mở - Địa chất còn gặp không ít nhiều khó khăn. Đối với SV, tình trạng thể lực của nhiều SV còn yếu kém, trong khi động lực học tập thấp, ý thức rèn luyện TDTT chưa cao, điều kiện cơ sở vật chất để tổ chức tập luyện chưa đầy đủ, nội dung môn học chưa hấp dẫn, ít sân chơi lành mạnh, phong trào TDTT tổ chức đơn điệu không thường xuyên nên SV không hứng thú, say mê môn học GDTC. Điều này phần nào lý giải thực trạng học “đôi phó” của không ít SV mỗi khi

đến giờ GDTC. Hiện nay, ở không ít trường đại học, cao đẳng... môn GDTC vẫn bị nhiều SV xem nhẹ và học theo kiểu cho có. Từ đó chúng tôi tự hỏi? Làm thế nào để cho SV hứng thú với môn học GDTC? Đây là câu hỏi không dễ trả lời. Sau những trao đổi, tìm hiểu, qua thực tế giảng dạy GDTC của đội ngũ giảng viên trường Đại học Mở - Địa chất chúng tôi đưa ra một số biện pháp sau.

2. Biện pháp nâng cao chất lượng môn GDTC cho SV K69

a. Đối với giáo viên: Phải sử dụng các phương pháp giảng dạy phù hợp và linh hoạt, giáo viên cần phải tăng cường giáo dục ý nghĩa mục đích môn học, thay đổi cách dạy để tạo ra không khí thi đua trong lớp học, nâng cao năng lực giảng dạy. Trong mỗi tiết học nên áp dụng phương pháp trò chơi và phương pháp thi đấu, liên tục cổ vũ, khích lệ, động viên để các em có động lực tập luyện. Đưa ra chỉ tiêu phấn đấu ở từng nội dung và toàn lớp học, cải tiến giáo trình phù hợp với nhu cầu và sở thích của SV. Giáo viên cần phải nghiên cứu kỹ nội dung, chương trình giảng dạy, bài giảng phải súc tích, khoa học và cải tiến phương pháp giảng dạy. Trong đó, quá trình dạy là người giáo viên cung cấp những kiến thức mới cho học sinh và thông qua đó người giáo viên thực hiện nhiệm vụ giáo dục và phát triển cho SV, còn đối với SV thì giáo viên cần phải chủ động điều khiển, hướng dẫn lớp học để SV tiếp thu kiến thức một cách chủ động và nắm vững kiến thức một cách có hệ thống.

+ Áp dụng triệt để và phù hợp các nguyên tắc giảng dạy thể dục thể thao: nguyên tắc tư tưởng, nguyên tắc trực quan, nguyên tắc toàn diện, hệ thống, nguyên tắc phù hợp với khả năng tiếp thu của SV, nguyên tắc củng cố và nâng cao.

+ Sử dụng tốt các phương pháp giảng dạy thể

dục, phù hợp với nội dung, động tác: phương pháp hoàn chỉnh và phân đoạn, phương pháp giảng giải và làm mẫu, phương pháp luyện tập, phương pháp sửa chữa các động tác sai...

+ Có kế hoạch giảng dạy và phương pháp tiến hành giờ thể dục cụ thể và hợp lý.

+ Chú trọng áp dụng các giải pháp khoa học công nghệ thông tin vào giảng dạy. Nói đến giáo dục, đặc biệt là GDTC chúng ta biết có nhiều phương pháp khác nhau để nhằm đạt tới mục tiêu. Phương pháp sử dụng phương tiện trực quan và ứng dụng công nghệ thông tin vào giảng dạy hiện nay đang được ngành giáo dục, cũng như giáo viên quan tâm bởi vì nó có vị trí đặc biệt trong việc nhận thức của SV.

Phương pháp sử dụng phương tiện trực quan không phải là phương pháp mới nhưng ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy lại là phương pháp mới. Lâu nay, mọi người chưa có quan tâm đúng mức về nó nhất là phía giáo viên, do những điều kiện chủ quan và khách quan mà họ không thể sử dụng được bằng phương tiện máy tính trong giờ dạy, mà đặt biệt lại là môn học thể dục. Môn học chủ yếu trên sân tập, mang tính vận động nhiều hơn nhằm mục đích thực hiện yêu cầu của môn học là rèn luyện và nâng cao sức khỏe; góp phần đẩy mạnh quá trình phát triển toàn diện, cân đối của cơ thể, song song đó là bồi dưỡng các đức tính tốt: ý thức tổ chức kỷ luật, tác phong nhanh nhẹn, khẩn trương, tinh thần dũng cảm, khắc phục khó khăn... Nên việc trình bày có kết hợp làm mẫu, thị phạm, phim, ảnh, đặc biệt là những đoạn phim về những cuộc thi đấu thể thao đỉnh cao của những vận động viên thể giới, những động tác kỹ thuật được quay chậm, hay như những động tác do chính các em thực hiện được ghi hình rồi trình chiếu để cả lớp xem, nhìn nhận rút kinh nghiệm cho chính bản thân thì rất cần thiết và quan trọng. Điều này đã góp phần không nhỏ giúp SV hứng thú hơn trong tiết học và môn học thể dục, say mê tự tìm hiểu, học tập và tập luyện thể dục thể thao thường xuyên hơn. Việc thay đổi, cải tiến phương pháp giảng dạy là ứng dụng công nghệ thông tin vào một số bài dạy, tiết học thể dục cần thực hiện một số việc sau: Cho các em xem hình ảnh môn học liên quan của các VĐV hàng đầu Việt Nam và thể giới thực hiện động tác để các em cảm nhận, hình dung được môn học, cố gắng tập luyện. Minh họa những nội dung đã trình bày bằng những hình ảnh, thước phim cụ thể để các em hình dung được hình ảnh của chính mình. Hay cho các em xem những hình ảnh những thước phim khi thực hiện động tác kỹ thuật được quay chậm, giúp

các em nhìn nhận, tìm hiểu sâu sát nên tiếp thu nhanh và chính xác. Hay chính những động tác do các em thực hiện được ghi nhận để cùng nhau theo dõi, phân tích, đánh giá, những ưu và khuyết điểm của động tác đó, để cùng nhau học tập. Những hình ảnh này tạo nên sự kích thích, gây hứng thú trong học tập cho các em, làm tiết học sôi động, không khí học vui vẻ được tăng thêm nên tác động rất tốt đến kết quả học tập của các em.

Tim hiểu đặc điểm sức khỏe, tâm sinh lý lứa tuổi: Đây là vấn đề rất quan trọng trong hoạt động thể dục thể thao cũng như môn học GDTC để đạt được hiệu quả cao nhất, tránh những tác dụng xấu có thể xảy ra đến. Chúng ta cần phải làm những việc sau trong quá trình giảng dạy: Căn cứ đặc điểm tâm sinh lý của từng lứa tuổi, giới tính, hệ vận động, hệ tuần hoàn, hệ hô hấp, hệ thần kinh... để có phương pháp hữu hiệu khi giảng dạy. Căn cứ đặc điểm phát triển tổ chức cơ thể: sức nhanh, sức mạnh, sức bền, linh hoạt, khéo léo của học sinh để có những bài tập, lượng vận động phù hợp.

b. Đối với SV: Hình thành động cơ học tập môn học cho SV, phải làm cho các em hiểu, “Sức khỏe là vốn quý của con người”, có sức khỏe là có tất cả. Vậy làm gì để có sức khỏe? Có rất nhiều yếu tố mang lại sức khỏe nhưng việc tập luyện thể dục thể thao thường xuyên là biện pháp hữu hiệu và đơn giản nhất giúp chúng ta củng cố, giữ gìn và tăng cường sức khỏe. Môn học GDTC làm được điều này. Nó giúp các em giảm bớt sự căng thẳng, mệt mỏi trong học tập, lao động và các sinh hoạt khác; giúp các em hiểu và tập luyện đúng phương pháp, đúng kỹ thuật động tác góp phần vào việc nâng cao sức khỏe. Các em hiểu được vấn đề này sẽ hình thành được động cơ học tập. Như vậy tạo được sự hưng phấn, sự hứng thú đối với môn học trong SV.

c. Đối với nhà quản lý: Để thực hiện được các giải pháp cụ thể như trên, cần có sự quan tâm đầu tư của các cấp lãnh đạo và cần tổ chức thực hiện các giải pháp một cách đồng bộ, triệt để như sau:

+ Xây dựng nội dung tiêu chuẩn rèn luyện thân thể vào nội dung đánh giá năng lực và nội dung kiểm tra đánh giá môn học theo tiêu chuẩn của Bộ Giáo dục. Kích thích chuyên cần học tập của SV đồng thời cũng cần phải tạo điều kiện đầu tư về trang thiết bị, sân bãi và dụng cụ để học tập, xây dựng phong trào TDTT thường xuyên ở trong trường, đề cao vị trí môn học GDTC như những môn học khác. Tổ chức đẩy mạnh các hoạt động ngoại khóa cho SV có giáo viên hướng dẫn tập luyện và thi đấu thể thao để các

hoạt động của SV trở thành nội dung của đời sống văn hóa mang tính thường xuyên, liên tục. Đáp ứng được nhu cầu tự rèn luyện thể thao và nâng cao sức khỏe, cần phải xây dựng các nội dung hoạt động như: tổ chức xây dựng các câu lạc bộ thể thao, các hoạt động thể thao quần chúng.

+ Xây dựng các giải pháp nhằm bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ cho giáo viên: Động viên, khuyến khích tạo điều kiện cho đội ngũ giảng viên tham gia học tập nâng cao trình độ. Trên cơ sở duy trì và nâng cao chất lượng hoạt động của cơ cấu tổ chức quản lý phong trào TDTT của trường, đảm bảo phân công của các bộ phận chức năng, tăng cường hoạt động chỉ đạo của ban giám hiệu phối hợp chặt chẽ hoạt động của Bộ môn GDTC với các tổ chức đoàn thể và phòng ban chức năng để tạo mọi điều kiện thuận lợi cho việc phát triển phong trào TDTT của nhà trường dưới nhiều hình thức.

+ Xây dựng cơ cấu tổ chức quản lý Khoa, Bộ môn GDTC: Có sự phân công trách nhiệm cho từng môn, từng cán bộ giảng dạy, xây dựng kế hoạch phát triển phong trào TDTT của nhà trường; viết sáng kiến kinh nghiệm khoa học. Tổ chức hướng dẫn phong trào tập luyện ngoại khóa của SV và huấn luyện viên các đội tuyển tham gia các giải thể thao của các cấp trường, ngành, bộ... đảm bảo hoàn thành nhiệm vụ. Cần phân công các tổ chuyên môn cho phù hợp với điều kiện giảng dạy và phù hợp với đội ngũ giáo viên. Tổ bộ môn soạn thảo, xây dựng lại chương trình chi tiết đối với môn GDTC của nhà trường để áp dụng, như vậy sẽ chủ động trong việc lựa chọn đội ngũ giáo viên giảng dạy phù hợp với khả năng. Qua đó phát huy được năng lực, sở trường của từng giáo viên để vận dụng trong việc thực hiện tốt nhiệm vụ giáo dục

+ Công tác cán bộ: Phát hiện và đưa vào quy hoạch các vị trí lãnh đạo đối với những giảng viên có năng lực, đạo đức. Có kế hoạch tiếp nhận và bồi dưỡng giáo viên trẻ có trình độ lý luận và chuyên môn như một số môn mà nhà trường đang thiếu. Giáo viên trẻ cần có sự nhiệt tình và ý thức trách nhiệm cao, có khả năng tổ chức các hoạt động, thể thao quần chúng, là đội ngũ kế cận để thay thế đội ngũ giáo viên cao tuổi đáp ứng yêu cầu mở rộng và nâng cao chất lượng công tác GDTC và phong trào TDTT của nhà trường trong tương lai. Tổ chức các hoạt động sinh hoạt chuyên môn nghiệp vụ, cử cán bộ đi học các lớp bồi dưỡng chuyên môn, hoàn thiện đại học và trên đại học.

+ Công tác tư tưởng: cần tăng cường công tác giáo dục chính trị tư tưởng, nâng cao ý thức trách

nhiệm của giáo viên đối với việc nâng cao chất lượng GDTC của SV và phong trào TDTT của nhà trường. Với mục đích là tuyên truyền nâng cao nhận thức và trách nhiệm của lãnh đạo nhà trường, các tổ chức đoàn thể, các phòng ban chức năng có liên quan của nhà trường, cũng như tuyên truyền nâng cao ý thức học tập của SV nhận thức vị trí vai trò của rèn luyện TDTT.

+ Đảm bảo cơ sở vật chất, kinh phí phục vụ công tác GDTC: Đây là yếu tố quan trọng trong việc thực thi các biện pháp. Để nâng cao chất lượng GDTC và hoạt động TDTT cho SV, phải đảm bảo những điều kiện cơ sở vật chất, kinh phí phục vụ cho việc giảng dạy môn học thể dục chính khóa cũng như các hoạt động ngoại khóa và tự tập luyện thể thao của SV.

3. Kết luận

Muốn nâng cao chất lượng giảng dạy GDTC và duy trì phát triển công tác GDTC của nhà trường một cách hiệu quả, cần có nhiều giải pháp đồng bộ và quan trọng nhất là phải có sự phối hợp hài hòa giữa các giải pháp thì chất lượng giảng dạy môn GDTC cho SV K69 trong trường Đại học Mở - Địa chất mới ngày càng phát triển và có chất lượng tốt hơn. Đây cũng là vấn đề thực hiện nhiệm vụ giáo dục con người toàn diện mà Đảng và Nhà nước ta rất quan tâm. Thông qua việc nâng cao chất lượng GDTC trong nhà trường, xây dựng môi trường học tập tích cực, rèn luyện sức khỏe, tạo ra sân chơi lành mạnh chơi cuốn hút SV, góp phần làm giảm đi các tệ nạn xã hội. Từ đó nâng cao được vị thế nhà trường, vị thế của môn học trong giáo dục đào tạo con người mới: Khỏe về thể chất trong sáng về tinh thần. Tuy còn nhiều khó khăn nhưng với sự quyết tâm của đội ngũ giảng viên và sự quan tâm của lãnh đạo các cấp.

Tài liệu tham khảo

1. Nguyễn Toán, Phạm Danh Tồn (2000), *Lý luận và phương pháp giáo dục thể dục thể thao*, Nxb. Thể dục Thể thao, Hà Nội
2. Lê Đức Ngọc (2005), *Giáo dục đại học. Phương pháp dạy và học*, Nxb. Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội
3. Trương Anh Tuấn, Bùi Thế Hiển (1998), *Một số đề tài về giáo dục thể chất trong trường học*, Nxb. Thể dục Thể thao, Hà Nội
4. Nguyễn Ngọc Cừ, Dương Nghiệp Chí (2001), *Nâng cao tầm vóc của cơ thể người, Viện khoa học Thể dục Thể thao Hà Nội*, Tài liệu chuyên đề số 1+2
5. Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2006), Luật Thể dục, thể thao – văn bản số: 77/2006/QH11